

Rusland rekruteert onder valse voorwendselen mensen uit het buitenland voor het leger

10.9.2026 - | Amnesty International Nederland

Rusland heeft op misleidende, dwingende en uitbuitende manieren mensen in het buitenland gerekruteerd voor zijn strijdkrachten en hen naar Oekraïne gestuurd om daar te vechten. Dat concludeert Amnesty International in een nieuw rapport.

In veel gevallen komt dit neer op de mensenrechtenschending en het misdrijf van mensenhandel, dat in Rusland nog steeds veel voorkomt. De internationale gemeenschap moet dringend hiertegen optreden.

Het onderzoek beschrijft hoe rekruteerders mensen uit het buitenland onder valse voorwendselen naar de Russische strijdkrachten hebben gelokt en misbruik hebben gemaakt van de kwetsbare situatie van migranten en vluchtelingen die zich al in Rusland bevinden. De doelgroep bestaat voornamelijk uit mensen uit lage-inkomenslanden in het Zuiden.

Kanonnenvoer

“Het onderzoek toont aan hoe de Russische strijdkrachten hun gelederen versterken met economisch kwetsbare buitenlanders en hen gebruiken als kanonnenvoer in de agressieoorlog tegen Oekraïne”, zegt Agnès Callamard, secretaris-generaal van Amnesty International. “De mate van uitbuiting en dwang die hiermee gepaard gaat, heeft ons doen concluderen dat dit in veel gevallen neerkomt op mensenhandel, zoals gedefinieerd in het Palermo-protocol van de VN”.

“De ronselaars bouwden voort op al bestaande migratieroutes die uitbuitend zijn en misbruikpraktijken tegen migranten en vluchtelingen in Rusland. Ze ontwikkelden een systeem van dwang, fraude en misleiding – zoals valse beloften van civiele of niet-gevechtsgerichte banen – om buitenlanders voor het leger te werven. Zodra slachtoffers de papieren hebben ondertekend, vaak in een taal die ze niet begrijpen, beperken militaire commandanten hun bewegingsvrijheid, sturen hen met minimale voorbereiding naar het front en bedreigen ze degenen die een uitweg zoeken.”

Methode van onderzoek

De briefing is gebaseerd op interviews met mensen uit Brazilië, Colombia, Cuba, Egypte, Sierra Leone, Sri Lanka, Somalië en Zuid-Afrika, die tussen 2024 en 2026 zijn gehouden in twee Oekraïense krijgsgevangenenkampen. Daarnaast voerden de onderzoekers gesprekken met mensen uit het buitenland die momenteel in dienst zijn bij de Russische strijdkrachten en met hun familieleden, en ook met advocaten, mensenrechtenactivisten en journalisten.

In mei 2025 hebben de Russische autoriteiten de aanwezigheid van Amnesty International in Rusland formeel verboden, onze activiteiten daar strafbaar gesteld en ons de mogelijkheid ontzegd om openlijk informatie te verzamelen in of vanuit Rusland.

Overschrijding visum

Een van de belangrijkste middelen die de Russische autoriteiten gebruiken om mensen in het buitenland te rekruteren, is het misbruiken van de onregelmatige immigratiestatus van mensen die hun werkvisum hebben overschreden en de precare situatie van buitenlanders die worden beschuldigd van strafbare feiten. Bij deze mensen wordt het in het leger treden voorgesteld als een gunstig alternatief voor detentie en uitzetting.

Amnesty International heeft twee Sri Lankaanse mannen geïnterviewd die waren gerekruteerd nadat hun werkvisum was verlopen, net als Cubaanse en Egyptische staatsburgers die waren opgesloten voor vermeend drugsbezit. Deze mensen kregen de mogelijkheid om een militair contract te ondertekenen in plaats van hun gevangenisstraf uit te zitten. Amnesty ontving ook een getuigenis van een vluchteling uit Centraal-Afrika die werd vastgehouden nadat zijn tijdelijke beschermingsstatus was verlopen en met uitzetting werd bedreigd, tenzij hij zich bij de Russische strijdkrachten zou aanmelden.

Valse beloftes

Het verdoezelen of verkeerd voorstellen van de risico's en de specifieke aard van het aangeboden werk is een belangrijk onderdeel geworden van de werving van migranten door het Russische leger. Het vooruitzicht op militaire dienst wordt doorgaans gepresenteerd als een niet-gevechtsgerichte ondersteunende functie, zoals werken in een militaire keuken of als chauffeur ver van de frontlinie. De twee Sri Lankanen zeiden dat hen was voorgespiegeld dat ze als kok zouden gaan werken, maar dat ze naar het front werden gestuurd om te vechten en binnen enkele weken door Oekraïense troepen gevangengenomen werden.

“Het is niet voor te stellen hoeveel er wordt gevochten. Je ziet geen Oekraïense soldaten, alleen drones. Overal drones”, zei een van hen. “Ik zou nooit meer teruggaan.”

Lokale tussenpersonen en misleidende online vacatureadvertenties speelden een belangrijke rol bij het misleiden van buitenlanders in hun thuisland. Mensen uit Brazilië, Colombia, Sierra Leone, Somalië, Zuid-Afrika en Sri Lanka, die buiten Rusland werden geworven voor het leger, verklaarden dat hun ten onrechte civiele banen waren beloofd in de beveiliging, logistiek, bouw, IT en andere sectoren. Vaak met de toezegging van hoge salarissen en versnelde toegang tot het Russische staatsburgerschap – om vervolgens bij aankomst op frauduleuze wijze in het leger te worden ingelijfd.

Een Zuid-Afrikaanse man die online had gesolliciteerd naar een baan als chauffeur in Polen, kreeg via een tussenpersoon op WhatsApp de instructie om naar Moskou te vliegen, vertelde zijn vrouw aan Amnesty International. Daar moest hij een vrachtwagen ophalen en naar Polen rijden. “Bij aankomst in Moskou werd hem alles afgenomen. Er werd hem verteld dat hij niet naar Polen zou gaan en dat hij soldaat zou worden.”

Veel rekruten kregen lucratieve salarissen en aanmeldingsbonussen beloofd die niet werden uitbetaald. Hoewel sommigen een gedeeltelijke betaling ontvingen voordat ze gevangen werden genomen, meldden velen dat ze helemaal niets hadden ontvangen. Naast de financiële vergoeding beschreven alle geïnterviewden de beloofde weg naar het Russische staatsburgerschap als een bijzondere stimulans.

“Als je probeert te ontsnappen, doden we je”

Alle geïnterviewden maakten melding van ernstige beperkingen van hun bewegingsvrijheid nadat ze militaire contracten hadden ondertekend. Rekruten uit Brazilië en Sri Lanka verklaarden dat hun paspoorten en mobiele telefoons tijdens de training of vóór hun inzet aan het front van hen waren afgenomen. Anderen zeiden dat ze de faciliteiten waarnaar ze na het ondertekenen van de papieren waren gebracht, niet konden verlaten, en dat al het vervoer op een geheimzinnige en streng gecontroleerde manier plaatsvond.

Pedro is een Braziliaanse IT-professional die werd gerekruteerd nadat hij een contract had getekend waarvan hij dacht dat het voor een goedbetaalde technische baan in Rusland was. Hij vertelde dat hij zijn commandant had gevraagd om te mogen vertrekken, maar te horen kreeg: “Als je probeert te ontsnappen, ga je de gevangenis in of zullen we je doden.”

Slecht voorbereid naar het front

Een gebrek aan militaire ervaring lijkt geen belemmering te zijn voor rekrutering; de meeste rekruten worden al na slechts twee weken training ingezet in actieve gevechtszones. Velen meldden onvoldoende voorbereiding, een gebrek aan uitrusting en beperkte communicatie met commandanten als gevolg van taalbarrières. Dit wijst erop dat de rekrutering van buitenlanders vooral gericht is op het vergroten van het totale aantal Russische fronttroepen, en dat er weinig of geen aandacht wordt besteed aan gevechtsgereedheid en de waarde van het menselijk leven.

Schendingen internationaal recht

De patronen die in dit onderzoek aan het licht zijn gekomen, wijzen op schendingen door Rusland van het internationaal recht, zoals: kennelijke betrokkenheid bij mensenhandel, het nalaten om mensenhandel strafbaar te stellen en te bestrijden; het niet uitvoeren van snelle en doeltreffende onderzoeken naar alle gemelde misdrijven en ernstige schendingen en misbruiken van de mensenrechten; het niet identificeren en beschermen van slachtoffers en overlevenden; en het niet ter verantwoording roepen van personen die ervan verdacht worden verantwoordelijk te zijn voor of medeplichtig te zijn aan dergelijke praktijken.

Oproep Amnesty International

Amnesty International roept Rusland op om onmiddellijk een einde te maken aan alle misbruikpraktijken die verband houden met de militaire rekrutering van buitenlanders en hun behandeling in opleidingscentra en aan het front. Hieronder vallen rekrutering door middel van dwang, misleiding en desinformatie; de uitbuiting van economische, juridische of andere kwetsbaarheden van buitenlanders in Rusland en van personen uit economisch achtergestelde gemeenschappen in de rest van de wereld; en beperkingen op hun bewegingsvrijheid zodra zij zich in Rusland of het door Rusland bezette Oekraïne bevinden.

Landen waarvan burgers risico lopen of het slachtoffer zijn geworden van dergelijke praktijken, moeten proactieve beschermende maatregelen nemen. Zoals het geven van duidelijke openbare waarschuwingen en richtlijnen over de risico's van misleidende of frauduleuze wervingspraktijken in verband met werkgelegenheid in Rusland of derde landen. Zij moeten actieve stappen nemen om een einde te maken aan de misdaad van mensenhandel en de verantwoordelijken ter verantwoording te roepen, en rechtsmiddelen bieden aan mensen die het slachtoffer zijn geworden van dwang, uitbuiting of misbruik.

Het onderzoek van Amnesty International bevat ook een oproep aan de Oekraïense autoriteiten, onder meer met betrekking tot burgers van derde landen die als krijgsgevangenen worden vastgehouden.

“Het menselijk leed dat wordt veroorzaakt door de mensenhandel door Rusland, of door degenen die het land hiertoe in staat heeft gesteld en heeft gestimuleerd, blijft niet beperkt tot het front in Oekraïne. Deze wervingsnetwerken reiken ver, tot in kwetsbare gemeenschappen over de hele wereld, en laten een spoor van uitbuiting, verlies en leed achter dat zich tot ver buiten het door oorlog verscheurde Oekraïne uitstrekt”, zegt Agnès Callamard.

“Als Rusland weigert een einde te maken aan mensenhandel en doorgaat met het uitbuiten van kwetsbare gemeenschappen wereldwijd, moeten andere staten alles doen wat in hun macht ligt om deze misdaad te stoppen.”

Er moet volledige verantwoording worden afgelegd door alle direct betrokkenen en medeplichtigen, of het nu gaat om particuliere rekruteerders of tussenpersonen, overheidsfunctionarissen of militaire commandanten. Overal waar mensenhandel heeft plaatsgevonden, moeten de slachtoffers en overlevenden als zodanig worden geïdentificeerd en behandeld, en moet al het bewijsmateriaal worden verzameld en bewaard om de verantwoordelijken te kunnen vervolgen.

Achtergrond

Omdat (de aanwezigheid van) Amnesty in Rusland verboden is, kan de organisatie geen vrij onderzoek doen naar de verhalen van mensen daar die, volgens door de Russische regering gecontroleerde media, beweren dat Oekraïense ronselaars ook hebben geprobeerd buitenlanders te werven door middel van misleiding of uitbuiting van kwetsbare omstandigheden.

<https://www.amnesty.nl/actueel/rusland-rekruteert-mensen-uit-het-buitenland-voor-het-leger>